

112
25.07.2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Van havzasında lahana sektörü ve lahana üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak tedbirlerin tespit edilerek belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

①
Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili



GEREKÇE

Turpgillerden, geniş ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kış sebzesi olarak Türkiye’de yılın bir kaç ayı hariç sürekli yetiştirilen ve Anadolu insanının kelem olarak da adlandırdığı lahana özellikle Van bölgesinde çok sayıda ailenin geçim kaynağı olmaktadır.

Lahana üzerine araştırmalar yapan Rus araştırmacı Zhukowsky lahananın anavatanının Van yöresi olduğunu ve dünyanın en büyük lahanalarının burada yetiştirildiğini bildirmektedir.

Yurtdışında çiğ olarak tüketimine daha sık rastlanan baş lahana, Türkiye’de pişirilerek çeşitli yemeklerde, turşu yapımında ve çiğ olarak salatalarda kullanılmaktadır. Lahanalar sahip oldukları düşük kalori ve yüksek lif nedeniyle hücreleri serbest radikallere karşı korumalarının yanı sıra yüksek folik asit ve sülfür içeriğine sahiplerdir. Ayrıca C vitamini ve beta karoten bakımından da zengin olan lahana her açıdan insan sağlığına faydalı bir sebzedir.

Yararları bilinmesine ve anavatanı Van dolayısıyla Anadolu olmasına rağmen son dönemde lahana üreticilerinin çok sayıda sorunla karşı karşıya oldukları bilinmektedir. Gerek üretim aşamasında girdi maliyetlerinin artması, tarımsal desteklerin zamanında ödenmemesi, tarladan satılan lahanayla markette satılan lahana arasında oluşan fiyat farkının üreticilere yansımaması, üreticinin üretimdeki en önemli giderlerinden olan mazot fiyatlarında döviz kuruna bağlı hızlı yükseliş ile yine ekonomideki sıkıntılardan olan faizlerin yüksekliğine bağlı olarak üreticinin kredi borçlarını ödeyememesi bu sorunların başlıcalarındandır.

Bu noktada sorunlarını dile getiren Van’ın Erciş İlçesi’ndeki Zilan Vadisi bölgesinde lahana yetiştiriciliği yapan çiftçiler, lahana üretiminde 7 ay kesintisiz emek verdikleri ancak tarımsal üretimdeki kriz ve zamlardan dolayı masraflarının çok arttığını dile getirerek içinde bulundukları koşulların sömürü şartlarına dönüştüğünü ifade etmişlerdir.

Maalesef tüm bu olumsuzluklara lahananın anavatanı Erciş Ovası’nda “güvenlik” gibi gerekçelerle tarım alanlarının yok denecek kadar azalması da eklenmiştir.

Lahana başta olmak üzere çok sayıda tarım ürününün yetiştirildiği ve 2000 yılına kadar tüm bölgenin meyve ve sebze ihtiyacının karşılandığı Erciş Ovası'nda bugün tarlaların yerini, boş tarlalar ve araziler almıştır.

Bir dönem tüm bölgeye satışı yapılması dolayısıyla binlerce dönüm ekilen Erciş lahanası, günümüzde artık sadece çok ufak bir alanda ekilmektedir. Ancak yanlış tarım politikaları nedeniyle yakın zamanda bu alanlardaki üretimden de vazgeçileceği ve anavatani Van olan lahananın dışarıdan alınacağı endişesi üreticilerde hâkimdir.

Zilan bölgesinde lahana yetiştiriciliği yapan bir çiftçi, yaşanan ekonomik krizden dolayı zor günler yaşadıklarını söyleyerek; hava sıcaklığının 35 dereceyi bulduğu tarlada Nisan ayından bu yana sabah saat 05.00'ten akşam ezanına kadar tarlada çalıştıklarını belirtmiş ve ürünün satış aşamasına kadar uğradığı kaybın ve araçların fazla olması nedeniyle artık çiftçilik yapmanın zararına çalışmak olduğunu dile getirmiştir.

Bir başka üretici ise mazotun litre fiyatının 6 TL olduğunu anımsatarak, motorun yağından ürünün işçiliğine ve tezgâhta satımına kadar her şeyin külfetli bir masraf olduğunu belirtmiştir.

Temel geçim kaynakları olmasına rağmen lahana yetiştirirken üretimde yer alan herkesin sömürüldüğünü söyleyen üreticiler, maliyetleri yüksekliğine kendi ev ve işyerlerinin önünde ürünlerini satmasına kayyum atanan belediyenin izin vermemesinin de eklendiğini söylemişlerdir.

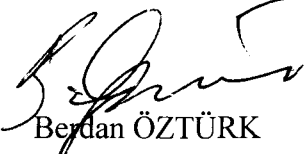
Sonuç olarak, Van havzasında binlerce ailenin geçim kaynağı olma potansiyeline sahip olan lahanada, sektörün ve lahana üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak tedbirlerin, verimin artmasında izlenecek yolların, üreticinin daha fazla gelir elde etmesinin önündeki engellerin tespit edilerek belirlenmesi amacıyla TBMM tarafından bir meclis araştırması açılmasını talep ederim.



Ayhan BİLGEN
HDP Kars Milletvekili



Kemal PEKÖZ
HDP Adana Milletvekili



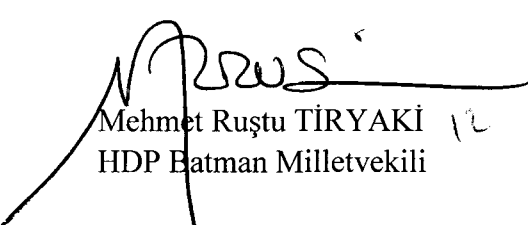
Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili



Filiz KERESTECİOĞLU
HDP Ankara Milletvekili



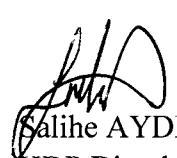
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili



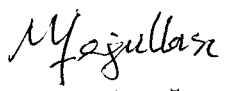
Mehmet Ruştı TIRYAKI
HDP Batman Milletvekili



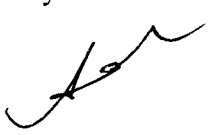
Erdal AYDEMİR
HDP Bingöl Milletvekili



Salihe AYDENİZ
HDP Diyarbakır Milletvekili



Musa FARİSOĞULLARI
HDP Diyarbakır Milletvekili

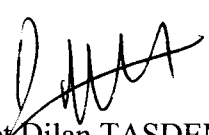


Adnan Selçuk MIZRAKLI
HDP Diyarbakır Milletvekili

3 Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ
HDP Adana Milletvekili



Abdullah KOÇ
HDP Ağrı Milletvekili



Dirayet Dilan TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili



Kemal BÜLBÜL
HDP Antalya Milletvekili

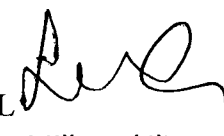
11 Necdet İPEKYÜZ
HDP Batman Milletvekili



Feleknaş UCA
HDP Batman Milletvekili

12

14 Dersim DAĞ
HDP Diyarbakır Milletvekili



Semra GÜZEL
HDP Diyarbakır Milletvekili



Hişyar ÖZSOY
HDP Diyarbakır Milletvekili